

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit \* jelöltük meg.

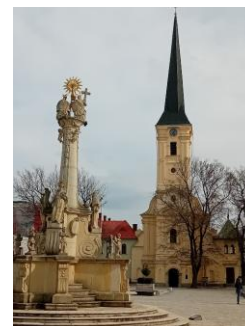
**1.\* Írd a válaszlapra a megfelelő betűjelhez a helyes választ. Segítségül szolgál az uralkodók sorszáma és némely válaszkönl a kezdőbetű is.**

- a) az Oszmán Birodalom megalapítójának a neve, aki az 1281 – 1326-os években uralkodott.
- b) általános megjelölés/a városok megnevezése többnyire Közép-Szlovákiában , amelyek iránt az ásványi kincsek miatt a törökök kiemelten érdeklődtek
- c) a folyó neve, amely vízzel látta el az Érsekújvár melletti erődítmény felvonó hídjai alatt található nagy vizesárkot. (a képen az erődítmény alaprajza és környéke látható)
- d) az uralkodó Habsburg császár neve, aki a törökök utolsó, Bécs elleni támdása idején uralkodott 1683-ban.
- e) Európa keleti részén található egykori nagy impérium, birodalom neve, amely sikertelenül harcolt a törökök ellen és végül teljesen megadta magát
- f) az uralkodó neve és a család, amelyből a magyar uralkodó származott, aki az 1387-1437-es években uralkodott és német-római császár is volt, és keresztes hadjáratot is indított a törökök ellen
- g) a város neve, ahol 1444-ben a török elleni csatában elesett I. Jagelló Ulászló magyar király



**2.\* Válaszolj helyesen az alábbi kérdésekre és a válaszokat írd a válaszlapra**

- a) Hol játszódtott le az ütközet 1389. június 15-én, amely után a törökök megerősítették pozíciójukat a Balkánon?
- b) Melyik szláv nemzet állama szűnt meg évszázadokra létezni az ütközet után?
- c) Mi a jelenlegi szlovák neve annak a fontos történelmi városnak, amely az Oszmán Birodalom fővárosa volt, és ma is Törökország legnagyobb városa?
- d) Melyik erőd (ma járási város) felszabadítása jelentette 1685-ben a törökök uralmának végét a mai Szlovákia területén? Segítségül szolgál a tér jelenlegi látképe.



**3.\* Állapítsd meg, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon karikázd be az igen vagy a nem választ.**

- a) A törökök 1354-ben Gallipoli kikötőerődjének elfoglalásával utat nyitottak a Balkán meghódítására.
- b) A Nikápoly melletti csata 1596. szeptember 25-én a keresztes hadsereg győzelmével végződött és megállította a törökök terjeszkedését Európában.
- c) V. Mehmed szultán 1583. május 29-én sikeresen elfoglalta Konstantinápolyt.
- d) II. Lajos magyar király a Sajó folyó melletti ütközetben esett el.
- e) A nagyvezír az Oszmán Birodalom Minisztertanácsának élén állt.
- f) Az Oszmán-dinasztia az első világháború végéig, 1917-ig uralkodott az Oszmán Birodalomban.
- g) Valószínű, hogy a rimaszombati „török” híd nem a törökök szlovákiai jelenlétének eredménye, hanem a 18. század eleji postai útvonalak része.
- h) A törökök mindig csak nagy katonai alakulatokban támadtak, soha nem szétszórt csapatokban, úgymond „egyedül”.
- i) A 17. század elején Bars megye szomszédos volt a budai pasalik/pasaság esztergomi szandzsákjával.
- j) A rendi felkelések időszaka több mint száz évig tartott és ezzel elterjedt Szlovákiában a betyárkodás.

**4.\* A felsorolt információk alapján állapítsd meg, hogy melyik személyiséget érintenek és a választ írd a válaszlapra. Segítségül szolgáljak az uralkodók sorszámai és a kezdőbetűik is.**

- a) szlovák költő, epikus műfajokkal is foglalkozott, amelyek a legfontosabb történelmi eseményekre (török háborúk, ellenreformáció és a rendi felkelések) reagáltak, és művészi kifejezőmódjukat elsősorban verses formában, különösen történelmi dalokban találták meg; Nemzeti dalok (Národné spievanky) című művének 1834-es első kötetében ezeket a *Spevy historicky pamätné* (Történelmi emlékezet dalai) című részben foglalta össze.
- b) horvát bán, Sziget várának hősiességével szemben; ebben a csatában halt meg, de legendává vált
- c) oszmán szultán, 1520 – 1566-os években uralkodott, 1521 -ben elfoglalta Belgrádot, legyőzte a magyar sereget a mohácsi csatában, majd sikertelenül ostromolta Bécset, de 1541-ben elfoglalta Budát, ahol megalapította az új pasalik-pasaság központját.
- d) lengyel király, 1629 – 1696-os években élt, a hadseregében huszárok is harcoltak, bekapcsolódott Bécs ostromába és kiemelten hozzájárult a törökök legyőzéséhez, majd levelet írt XI. Ince pápának.



A képen huszár és hajdú látható.

**5.\* Állapítsd meg és jelöld meg a válaszlapon, hogy a felsorolt személyiségek találkozhattak-e vagy sem. Karikázd be az igen vagy a nem választ.**

- a) I. Orhán szultán – II. Mehmed szultán
- b) II. Bajazid szultán – III. Oszmán Bajazid
- c) Kara Musztafa – Savoyai Jenő herceg
- d) Rüdiger von Starhemberg – Lotharingiai Károly

**6.\* A négy lehetőség közül válaszd ki az egy helyes választ és írd a válaszlapra.**

- a) A vándorénekesek különálló kulturális szakmát képviseltek, és Szlovákiában is működtek egészen a 15. századig. Hivatalos megnevezésük szerint *igricek/ vokalisták/ trubadúrok*.
- b) Az 1718-ban megkötött békét, amely végleg véget vetett az oszmán törökök magyarországi uralmának, *oszmán/vesztfáliai/szatmári/poszareváci* békének nevezik.
- c) 1652. augusztus 24-én Nyitraújlak/ Nagyrépeny/ Vezekény / Levárd község közelében csata zajlott, amelyben Forgács Ádám grófnak és katonáinak sikerült legyőzniük a törököket, akik több mint kétszeres túlerőben voltak.
- d) A vallási cím, amely „a próféta utódját” jelenti, és vezető pozíciót jelent a muszlim világban, és amelyet először I. Szelim szultán vett át Egyiptom 1517-es meghódítása után, a *vezír / kalifa / szultán / emír* cím.
- e) Az 1606-os béke, amely a folyó nevéből ered, véget vetett a törökökkel vívott tizenöt éves háborúnak, és II. Rudolf császár kötötte meg, hogy enyhítse a törökök önkényeskedéseit, bár teljesen kiküszöbölni nem volt lehetséges, ezért *zsitvatoroki / dunai / garami / vágmenti* békének nevezik.
- f) Bécs ostroma idején 1683 -ban *tífusz/kolera/ dizentéria* járvány tört ki a városban.
- g) A Balkán-félszigeten él egy nemzet, amely Trákia történelmi területéhez kapcsolódik (ami már a Római Birodalom fennállása alatt is provincia volt), amelyet a törökök hódítottak meg a 14. század második felében. Ez a nemzet a *lengyel / szerb / horvát / bolgár*.
- h) A török veszély idején épített jelzőberendezéseket a *vetrovky, vartovky, varesky, vetesky* néven nevezték.

**7.\* Állítsd párba a személyiségeket azzal ami hozzájuk fűződik. A válaszlapon írd le a helyes szám- és betűkombinációt.**

- |                        |  |
|------------------------|--|
| a) IV. Mehmed          | 1) az érsekújvári erőd megsemmisítése 1725-ben |
| b) Thököly Imre        | 2) kuruc hadsereg                              |
| c) II. Rákóczi Ferenc  | 3) a rendi felkelések befejezése               |
| d) III. Károly császár | 4) Kara Musztafa uralkodó                      |

**8.\* Az alább felsorolt lehetőségek közül válassz ki négy olyat, amely nem függ össze a törökök jelenlétével a mai Szlovákia területén és írd a válaszlapra.**

*A kukorica, paradicsom és paprika termesztésének kezdete/ a kávéivás elterjedése/ a szlovák városok nevének megváltoztatása/ a nemesvérű lovak tenyésztése és új lovaglási módszerek/új erődítmény- és építészeti rendszerek/ reformáció Szlovákiában/a kézművesipar fejlődése/az uralkodó elleni magyar felkelések befejezése*

**9.\* A képen egy szlovák vár történelmi rekonstrukciója látható, amelyhez történelmi dal is kapcsolódik, amely epikus elemeket tartalmaz az Oszmán Birodalommal vívott csaták korából.**

**A nevében szerepel egy szín.**

**A válaszlapra írd le a vár nevét.**



**10. A négy lehetőség közül válaszd ki az egy helyes választ és írd a válaszlapra.**

a) Gavrilo Princip, aki merényletet követett el az osztrák-magyar trónörökös ellen, tagja volt a *Mladá Bosna -Ifjú Bosznia/ Mladá Hercegovina – Ifjú Hercegovina/ Mladé bratstvo- Ifjú Testvériség / Biela ruka-Fehér Kéz szervezetnek.*

b) A célzatos károkozó, rongáló tevékenységet hívjuk *demilitarizációnak / szétszerelésnek / szabotálnak / konfiskációnak.*

c) A kormány hivatalos kijelentése a *restrikció / diplomáciai jegyzék -nóta / distrikt / konstitúció.*

d) Az 1917-es oroszországi politikai viszonyok változását nemcsak a februári forradalom okozta, hanem főként a januári/ szeptemberi/októberi/decemberi bolsevik forradalom.

e)A szlovákok 1918. 10. 30-án csatlakoztak a Csehszlovák Köztársasághoz a pozsonyi/nyitrai/mártoni/nagyszombati/ deklaráció elfogadásával.

A képen látható az épület, ahol elfogadták a deklarációt.

f) A *washingtoni / pittsburghi / newyorki / clevelandi* egyezmény értelmében, melyet 1918 májusában az USA-ban, kötöttek, a szlovákoknak Csehszlovákiában saját önkormányzatot kellett biztosítani.

g) A versailles-i békeszerződések konkrét feltételeit korlátozott számú, a győztesek oldalán álló állam határozta meg. Ez a *két/három/négy/öt* állam tanácsa volt.



**11. Javítsd ki az alábbi, T.G.Masaryk életével és tevékenységével kapcsolatos állításokat. Az öt hibás információt írd a válaszlapra és írd hozzá a helyes adatokat. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.**

*1850 -ben Hodonín-ban született. Professzorként működött a prágai egyetemen ahol **filozófiát** oktatott. Diákjai közé tartozott a szlovák Vavro Juriga és M. R. Štefánik, akik a Goral egyesület tagjai voltak. Masaryk politikai tevékenysége a Sloboda folyóirat megalapítása után kezdődött. Miután külföldre távozott, az első világháború kitörése után Eduard Berannal és a már említett M. R. Štefánikkal vette fel a kapcsolatot egy független Csehszlovák Köztársaság létrehozása érdekében.*

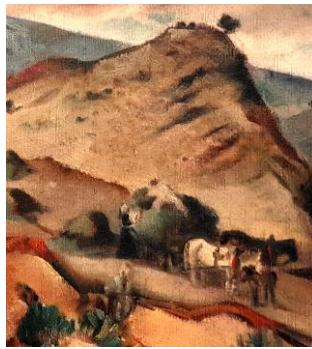
***Masaryk** lett Csehszlovákia első köztársasági elnöke, aki 1920-ban lépett hivatalba.*

**12. Sorold a híres személyiségeket a szakmájuk, művészeti vagy tudományos területükhöz, amelyben tevékenykedtek. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.**

- |   |                                    |
|---|------------------------------------|
| a) Alexander Fleming és Albert Einstein   | 1) képzőművészet (segít az y kép ) |
| b) Martin Benka és Salvador Dalí          | 2) építészet (segít az x kép )     |
| c) Charles Spencer Chaplin és Paľo Bielik | 3) tudomány és kutatás             |
| d) Le Corbusier és Dušan Jurkovič         | 4) film (színművészet)             |



x. kép



y. kép

**13. Írd a válaszlapra helyesen annak a személynek a keresz- és vezetéknévét, akire az információ vonatkozik.**

- az első világháború alatt az osztrákellenes ellenállást vezette Csehországban; Alois Rašínal együtt halálra ítélték tevékenységéért, de az ítéletet nem hajtották végre – 1917-ben amnesztiát kapott; egy évvel később a csehszlovák kormány első miniszterelnöke lett, 1937-ben halt meg.
- nagybátyja a Štúr-nemzedék kiemelkedő személyiségei közé tartozott; kiadta a szlovák földműveseknek szóló Slovenský denník lapot a Magyar Országgyűlés tagja, később az Agrárpárt tagja volt; egyetlen szlovákként miniszterelnöki tisztséget töltött be az első Csehszlovákia idején, 1935–1938 között; a Duna menti föderáció koncepciójának megalkotója; emigrációban halt meg.
- jogász és politikus, a HSZNP radikális szárnyának képviselője, tagja a szlovák autonóm kormánynak, 1938 – 1939 később a Szlovák Köztársaság külügyminisztere és belügyminisztere, 1939 – 1940, a második világháború után a megújított Csehszlovákiában jelenléte nélkül halálra ítélték, emigrációban élt és meg akarta újítani a Szlovák Államot
- politikus és jogász, miniszterelnök, később a második világháború idején a Szlovák Köztársaság külügyminisztere, a HSZNP radikális szárnyának képviselője és fasiszta, igyekezett utánozni a német náci mintát, 1946 -ban a Nemzeti Bíróság a rendszerrel való kollaborációért és más vétkekért is halálra ítélte és az ítéletet azonnal végrehajtották
- diplomata és politikus, 1918-tól Csehszlovákia nagykövete Franciaországban és Nagy-Britanniában a második világháború alatt bekapcsolódott az antifasiszta ellenállásba, összetűzésbe került a londoni emigráns csehszlovák kormánnyal a szlovákok egyenjogúságának a megadásáért a háború utáni Csehszlovákia megújítása esetén, a ludák hatalom Szlovákiában jelenléte nélkül halálra ítélte (az ítéletet soha nem hajtották végre), az USA-ba ment és az amerikai elnökök tanácsadója lett Közép-Európa kérdéseiben

**14. Állapítsd meg, hogy melyik esemény történt elsőként, tehát korábban. Írd a válaszlapra az adott betűjelhez az 1 vagy a 2.**

- a) az inzulin feltalálása (1) / penicillin feltalálása (2)
- b) fénykép feltalálása (1) / automobil feltalálása (2)
- c) első repülés az Atlanti-óceánon át (1) / rendszeres rádióadás (2)
- d) első szabályozott nukleáris láncreakció (1) / az első modern olimpiai játékok Athénban (2)

**15. A Jozef Tisóval (a képen) kapcsolatos alábbi információkat oszd három helyes és három helytelen részre. Írd a válaszlapra a helyes betűjeleket.**



- a) Ezek a kijelentések fűződnek hozzá: „...a cseh-szlovák orientáció hívei vagyunk. A magyarokkal kötött ezeréves házasság nem sikerült. Szét kell válnunk.”
- b) 1938 decemberéig volt a HSZNP képviselője a csehszlovák Nemzetgyűlésben.
- c) Megírta a HSZNP programját, és a központilag orientált Csehszlovákia megőrzéséért szállt síkra
- d) A háború közötti időszakban egy ideig Csehszlovákia egészségügyminisztere volt.
- e) 1938–1939-ben az autonóm szlovák kormány elnöke, majd a Szlovák Köztársaság első és egyetlen köztársasági elnöke (1939–1945).
- f) 1947-ben a háború idején elkövetett gaztetteiért halálra ítélték.

**16. Válaszolj helyesen az alábbi kérdésekre és a válaszokat írd a válaszlapra. Némely válaszoknál segítenek a kezdőbetűk és a keresztnévek.**



- a) Hogyan nevezték az 1939 márciusában Szlovákia és Magyarország között kitört rövid távú fegyveres konfliktust?
- b) Mi volt az úgynevezett első Szlovák Köztársaság védelmi miniszterének a neve 1939–1944 között?
- c) Melyik évben kezdődött a zsidók deportálása Szlovákiából a náci megsemmisítő táborokba? A képen egy poprádi emléktábla látható, amelynek a szomorú és tragikus eseménynek állít emléket.
- d) Mi volt a Katonai Parancsnokság parancsnokának a neve, aki kiadta az eredeti parancsot a szlovák hadseregnek a német egységek elleni harcra, ezzel elindítva az SZNF-t?
- e) Pontosan mikor tört ki a Szlovák Nemzeti Felkelés?

**17. Sorold az évszámokat az eseményekhez. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.**

- a) 1939      1) a két atombomba ledobása Hirosimára és Nagaszakira elindította az „atomkorszakot”.
- b) 1940      2) megnevetámadási szerződés Németország és a Szovjetunió között
- c) 1941      3) japán támadás az amerikai csendes-óceáni flotta ellen Pearl Harborban
- d) 1945      4) Németország néhány hónap alatt elfoglalta Nyugat-Európa jelentős részét

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Redaktorka: Mgr. Nikoleta Kovalčíková

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydavateľ: Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2026